

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

*Матеріали
ІХ Всеукраїнської наукової конференції
(м. Умань, 23 березня 2023 р.)*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Національний університет «Острозька академія»

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Київський університет імені Бориса Грінченка

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

Матеріали

ІХ Всеукраїнської наукової конференції

(м. Умань, 23 березня 2023 р.)

Умань

Візаві

2023

УДК 3:303.4(06)

A46

Головний редактор:

Бержанір А. Л., кандидат соціологічних наук, доцент, виконувач обов'язків завідувача кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Редакційна колегія:

Балановський Я. М., кандидат політичних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Запорожець М. О., кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 14 від 30 березня 2023 р.)*

Актуальні дослідження суспільних наук : матеріали ІХ Всеукр. наук. А46 конф. (м. Умань, 23 берез. 2023 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького [та ін.] ; [голов. ред. А. Л. Бержанір ; редкол.: Я. М. Балановський, М. О. Запорожець]. – Умань : Візаві, 2023. – 276 с.

Збірник містить тези доповідей учасників ІХ Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні дослідження суспільних наук», яка відбулася 23 березня 2023 р. на базі історичного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали відображають результати досліджень учених, науково-педагогічних працівників, працівників органів державного управління, аспірантів та здобувачів вищої освіти з актуальних проблем суспільних наук та аналізу соціально-політичної і духовно-ідеологічної сфер життєдіяльності держави.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2023

З М І С Т

1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІОЛОГІЇ

Балановський Я. М. СОЦІАЛЬНА МАТЕРІЯ У КОНТЕКСТІ СОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ... 8	8
Бержанір А. Л. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ 13	13
Гольд О. Ф. ГЛОБАЛІЗМ – АНТИГЛОБАЛІЗМ: VS ГІБРИДНІСТЬ ТА КРЕОЛІЗАЦІЯ 16	16
Корольова І. А. УКРАЇНКА 2-Ї ПОЛОВИНИ ХІХ СТ.: ЮРИДИЧНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ ТИСК 20	20
Тітова Л. О. СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОЇ ГЕЙМІФІКАЦІЇ 28	28
Троян С. С. ЛЮДИНА (НА ПРИКОРДОННІ) ПРИКОРДОННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД..... 30	30
Хміль В. В., Ващенко О. М. ПРО ДЕЯКІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ..... 34	34

2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТОЛОГІЇ

Базиліук М. М. ДОБРОВОЛЬЦІ КРАЇН БАЛТІЇ У СКЛАДІ ЗСУ..... 38	38
Бержанір І. А. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ 42	42
Вонсович С. Г. У ПОШУКАХ ТРАНЗИТОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ..... 44	44
Дяченко І. А. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ЦІННІСНИЙ ВИМІР..... 48	48
Кулик С. М. ПРОВЕДЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ РЕФЕРЕНДУМІВ У КРАЇНАХ СВІТУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА..... 52	52
Максимчук О. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ..... 57	57
Малиновський В. Я. ПРО РАШИЗМ..... 62	62
Метелєв І. Т. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЗАХИСТ ВСЕСВІТНЬОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ..... 66	66

Миц І. І.	
ПОЛІТИЧНИЙ МЕМ ЯК МАНІПУЛЯТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНУ СВІДОМІСТЬ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ....	70
Ніколенко Ю. О.	
ЦІЛІ ТА МОТИВИ СУБ'ЄКТІВ ВИБОРЧОЇ ІНЖЕНЕРІЇ.....	73
Патійчук В. О.	
СУЧАСНІ ЗОВНІШНІ БЕЗПЕКОВІ ЗАГРОЗИ ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	77
Романюк Н. І.	
СУТНІСТЬ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ЯК НОВОГО ТИПУ КОНФЛІКТУ ХХІ СТ.	81
Щепановський Д. О.	
МОДЕРНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПОЛІТИКО-ВЛАДНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	86
3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ	
Астапова-Вязьміна О. І.	
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ АРГУМЕНТ «FAKE NEWS».....	91
Гарбар С. В.	
ФІЛОСОФІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО У СВІТОВОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	94
Глушенко І. М.	
ВИКОРИСТАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ПІДХОДІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	98
Горкуша О. В.	
АКТУАЛЬНІСТЬ ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО РЕЛІГІЄЗНАВСТВА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОДІЙ.....	101
Декарчук С. О.	
ФІЛОСОФСЬКИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	106
Зайцев М. О., Запорожець М. О.	
ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ЯК ДІАЛЕКТИЧНИЙ ПРОЦЕС.....	108
Запорожець М. О.	
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН.....	116
Кожушко Т. В.	
СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОСТСУЧАСНОГО БУТТЯ.....	120
Корой І. М.	
«ФІЛОСОФІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ» М. ЛІПМАНА ЯК ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ.....	124
Кошляба А. П.	
ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	127

Петришина С. В. ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ ТА ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ.....	131
Семко Я. С. ПРАКТИКИ СПОЖИВАННЯ МАСОВОГО МИСТЕЦТВА У КОНТЕКСТІ НОВИХ МЕДІА.....	135
Труфанова А. О. ЕСТЕТИЧНА ТЕОРІЯ В ПРАЦЯХ РОМАНА ІНГАРДЕНА.....	137
Фицик І. Д., Фицик Л. А. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПАРАДИГМИ ПОЛЬСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ ПІД ВПЛИВОМ ТРЬОХ ПОДІЛІВ РЕЧІ РОСПОЛИТОЇ.....	142
Целковський Г. А. НАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МІЖПРАВОСЛАВНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ.....	146
Шакун Н. В. ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДґРУНТЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ЧАСУ.....	150
Шарган Ю. В. ПИТАННЯ ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ У ФІЛОСОФСЬКИХ ПОГЛЯДАХ Ф. НІЦШЕ.....	154
Шевченко С. Л., Шевченко О. В. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СВОБОДИ, ПРАВА ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ В ПОГЛЯДАХ ЕДГАРА БОДЕНХАЙМЕРА.....	157
Ямчук П. М. ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ОПІР УКРАЇНЦІВ НИЩЕННЮ ЦІННІСНО-СМИСЛОВИХ І БУТТЄВИХ ЗАСАД НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ІСТОРИЧНОМУ ТА СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТАХ.....	161

4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ

Василенко В. О. ЯЗИЧНИЦЬКА ЛИТВА ТА ЇЇ ДОСЛІДНИКИ: ВИПАДОК РЕЛІГІЙНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЧИ ІНДИФЕРЕНТНОСТІ?.....	163
Гаврилишина Н. А. АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ МІСЦЕ В КОНТЕКСТІ ГАСЕЛ «ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ».....	168
Гноєва К. М. КОНТРОВЕРСІЙНІСТЬ ПОСТАТІ ІВАНА ВАГИЛЕВИЧА ЯК НАУКОВОГО ТА ПОЛІТИЧНОГО ДІЯЧА.....	171
Джагунова О. І. ТУРКМЕНСЬКА «ДІАСПОРА» В УМАНСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	176

Друганов В. А. ПРОТИДІЯ МОСКОВСЬКОМУ ІМПЕРІАЛІЗМУ НА ДОСВІДІ АНТИБІЛЬШОВИЦЬКОГО БЛОКУ НАРОДІВ.....	182
Киридон А. М. СМИСЛОВІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ ЯК СКЛАДНИКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	186
Комарніцький О. Б., Комарніцька Л. М. ДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВО-ОБОРОННИХ ТОВАРИСТВ У СЕРЕДОВИЩІ СТУДЕНТІВ У 1920-ТІ – НА ПОЧАТКУ 1930-Х РР.: НА МАТЕРІАЛАХ ЖУРНАЛУ «СТУДЕНТ РЕВОЛЮЦІЇ».....	195
Косяк С. М. ІСТОРИЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОРЕГІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УКРАЇНИ.....	198
Мироненко А. П. ВИХОВАННЯ ПОБОЖНОСТІ І ГРОМАДЯНСЬКИХ ЧЕСНОТ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ: ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ЄЗУЇТСЬКИХ КОЛЕГІЙ ЄВРОПИ.....	203
Присяжнюк Ю. А. «ВОЛИНСЬКІ АФІНИ»: ОСТРОЗЬКИЙ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ОСЕРЕДОК НА ЗЛАМІ ХVІ – ХVІІ СТОЛІТЬ.....	206
Скрипник О. М. ПРОБЛЕМА РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН.....	211
Терпан І. М. ПРИДБАННЯ НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ У ВИТРАТНІЙ ЧАСТИНІ СЕЛЯНСЬКИХ БЮДЖЕТІВ ДОБИ НЕПУ (1921–1929 РР.).....	215
Чорний Б. О. МІСТА КРИМУ У ТРЕВЕЛОГАХ ІНОЗЕМНИХ МАНДРІВНИКІВ КІНЦЯ ХVІІІ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ.	221

5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗНАВСТВА

Болотіна М. М. МИРОВА УГОДА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	225
Іващенко В. А. СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ СОРТІВ РОСЛИН В УКРАЇНІ У 2000-Х РР.	228
Коваль Д. С. ФІНАНСОВО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	232
Коноваленко О. В. МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	239
Марич Н. І. РЕАЛІЗАЦІЯ ЮРИДИЧНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ У ЗВ'ЯЗКУ З РЕЛІГІЙНИМИ ПЕРЕКОНАННЯМИ.....	243

Микитюк С. О. ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	247
Олійник О. М., Солошенко О. М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ У РОЗВИВАЮЧИХ КРАЇНАХ У ХХ СТ.	252
Пархета В. І. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	256
Подобедова О. В. ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	260
Рись В. Г. ЮРИДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.....	264
Родік Т. П. ПАРТИСИПАЦІЯ ЯК ОЗНАКА РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.....	267
Штефан О. О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ – НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА.....	271

Шакун Н. В.,
к. філос. н., доцент, завідувач кафедри
філософії і суспільних наук,
НУ «Чернігівська політехніка»

ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ЧАСУ

Актуальність філософсько-методологічного обґрунтування освітніх інновацій зумовлена науково-теоретичними та практичними чинниками. До перших відносимо потребу аналізу науково-теоретичного забезпечення сучасного функціонування освіти, тоді як другі пов'язані з необхідністю практичного впровадження інновацій в навчання і виховання, зорієнтованих на реальні суспільні потреби.

Метою нашого дослідження є концептуалізація поняття «освітня інновація» наповнення його змістом, що відображає запити сучасної трансформації освіти та визначення філософсько-методологічного підґрунтя освітніх інновацій в контексті викликів часу.

Методологічним орієнтиром при цьому слугують дослідження Д. Белла, У. Бека, С. Гантінгтона, М. Кастельса, Дж.Мінцера та інших зарубіжних вчених, які у різній мірі висвітлювали питання філософських аспектів трансформації освіти в постсучасну добу. В теоретико-методологічному плані враховуємо також напрацювання вітчизняних філософів освіти – В. Андрущенко, О. Базалука, А. Бойко, М. Бойченка, С. Клепка, К. Корсака, В. Рижка, З. Самчука, С. Терепищого, С. Черепанової, В. Шевченка. Темі освітніх інновацій присвячені праці Д. Алфімова, О. Дубасенюк, В. Кульчицького, О. Овчарук, О. Федорцової та ін.

Завдяки зусиллям вищезгаданих науковців філософія освіти стала ефективним засобом теоретичного розв'язання принципових питань освітньої практики, набула статусу «людиноцентричного вчення про мудре ставлення до освіти або ж дослідження освіти в контексті «дружби з мудрістю» («любові до мудрості»)» [1, с. 28].

Перегляд філософських та теоретико-методологічних підстав освіти зумовлений нинішніми світоглядними і структурно-функціональними зрушеннями в суспільстві на глобальному та локальному рівні. Йдеться про те, що нова соціальна реальність породжує нові екзистенційно-антропологічні, соціально-онтологічні, філософсько-освітні смисли, горизонти та інтерпретації. В сучасних умовах філософія освіти стає засобом теоретичного розв'язання важливих питань освітньої практики, адже «визначає місце освіти в структурі життєдіяльності суспільства й становлення людини, досліджує системну цілісність освіти як зі змістовного, так і з процесуального боку, фіксує виклики часу на адресу освіти і знаходить на них адекватні відповіді» [2, 17].

Соціогуманітарний дискурс рясніє різноманітними термінами для позначення тенденцій соціальної реальності нового типу – інформатизація, діджиталізація, цифровізація, гібридизація тощо. Ці процеси відображають зміну парадигми мислення, діяльності, спілкування. В цьому плані освіта, яка надає осмисленого характеру людській життєдіяльності, забезпечує поступ народу в умовах глобальних та локальних загроз, перебуває в епіцентрі тотальних трансформацій та орієнтується не лише на традиції та народну мудрість, а й на творчість, інноваційність, результатом чого стає поява зразків цінностей.

Концепція інновацій є відносно новою у західноєвропейському соціально-гуманітарному дискурсі, оскільки сформувалась в останні десятиліття минулого століття. Саме в цей період на Заході склалися технологічні та інформаційно-комунікативні передумови соціокультурних трансформацій, які змінювали традицію, впливали на соціальні інститути і процеси, формували новий спосіб функціонування освітніх систем.

На думку сучасних дослідників, «інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану» [3, с. 15]. М. Лукашук підкреслює, що

«дана категорія має комплексний характер, включаючи цілу низку елементів, базовими з яких є індивідуальна ініціатива суб'єктів освіти, ініціативне прагнення до вдосконалення освітнього простору, компетентне ставлення до розуміння сутності освіти, прогностична здатність щодо визначення ефективності нововведень, технологічний інструментарій впровадження нових методів навчання і виховання, організаційне забезпечення імплементації нововведень тощо» [4, с. 149].

Тобто під освітньою інновацією (від лат. *educatio* – освіта та *innovation* – нововведення) розуміємо ідею, технологію, нестандартне рішення освітньої проблеми, яке дозволяє змінити освітню систему, сформувати нове освітнє середовище, впровадити технології, методи, спрямовані на забезпечення умов і обставин, сприятливих для особистої життєтворчості здобувачів освіти та для соціокультурного самовідтворення суспільства.

Суспільна роль освітніх інновацій полягає у здатності забезпечувати якість освітніх здобутків, сприяти встановленню більш відкритої освіти з рівним доступом до якісних освітніх послуг, підвищувати конкурентоздатність здобувачів освіти, а також давати адекватні відповіді на ті виклики, що постають в сучасному глобальному і швидкоплинному соціальному середовищі.

Сучасна доба глобальних змін визначає нові цивілізаційні стандарти: ефективність суспільного поступу залежить від вмілого примноження та використання ресурсів знань, обсяг яких зростає швидкими темпами. Перенесення знань у свідомість їх користувачів і вміння успішно їх застосувати у всіх сферах життєдіяльності є головним завданням освіти. Освіта зосереджується на збереженні життєво необхідних та формуванні нових знань, переконань, взірців та навичок діяльності, вмінь.

Саме тому впровадження інновацій в систему освіти, дозволить забезпечити її відповідність динаміці сучасного розвитку цивілізації та дати адекватну відповідь на виклики, що постали перед українським суспільством. В умовах війни важливим імперативом стає створення безпечного, сприятливого

освітнього середовища, не лише оснастка здобувача вищої освіти фаховими знаннями, а й формування у нього готовності до кризових ситуацій, підвищення життєстійкості, забезпечення умов для розкриття особистісного потенціалу та спрямування його реалізації на благо суспільства.

Глобальні ризики, зокрема війна в Україні, вимагають від громадян вміння жити в умовах надшвидкісних змін та безпекових викликів. Розширення горизонту науки і практики, трансформація сфери людської діяльності в добу інформатизації та цифровізації в умовах екзистенційної загрози буттю українського народу вимагають переосмислення методологічного інструментарію філософії освіти, перегляду її фундаментальних теоретико-концептуальних та світоглядно-ціннісних засад.

У світлі вищезазначеного засадничими принципами сучасної філософії освіти мають стати поліцентричність, мультикультурність й світоглядна плюралістичність. Важливу роль у питанні філософсько-методологічного обґрунтування сучасної парадигми виховання та навчання, на наш погляд, відіграє україноцентричність, спрямованість освіти на забезпечення національних потреб та інтересів.

Список використаних джерел:

1. Шевченко В. Філософія освіти: проблеми самовизначення. *Філософія освіти*. 2005. № 1. С. 18–29.
2. Самчук З. Концептуальні пріоритети науково-освітньої сфери як елемент системи суспільної модернізації. *Філософія освіти*. 2010. № 1–2 (9). С. 7–30.
3. Дубасенюк О. А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки / Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14–47.
4. Лукашук М. А. Теоретико-методологічні засади дослідження інноваційних процесів в системі освіти. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2018. Вип. 72. С. 146–154.

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

Матеріали
ІХ Всеукраїнської наукової конференції
(м. Умань, 23 березня 2023 р.)

Видається в авторській редакції

Підписано до друку . .2023 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 4,06

Тираж 100 прим. Замовлення № 475

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Небесної Сотні 1/2

Свідоцтво суб'єкта видавничої

справи ДК № 2521 від

08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 3-51-33, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com

vizavi003@gmail.com